

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL PRITARIMO VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI

2022 m. gegužės 24 d. Nr. T-IX-934
Varėna

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 8 punktu, Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-VIII-89 „Dėl Varėnos rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento“, 200.2 papunkčiu, Varėnos rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

Pritarti Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2021 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, Kaunas) arba Regionų apygardos administracinio teismo rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas) per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo arba įteikimo dienos.

Savivaldybės meras

Algis Kašėta

Varėnos rajono savivaldybės kontrolierius

Gintautas Šakalis
2022-05-24

PRITARTA

Varėnos rajono savivaldybės tarybos
2022 m. gegužės 24 d. sprendimu
Nr. T-IX-934

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS IŽANGA

Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) yra atskaitinga Varėnos rajono savivaldybės tarybai (toliau – Savivaldybės taryba), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka bei terminais, kiekvienais metais Savivaldybės tarybai teikiama veiklos ataskaita. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Tarnybos veiklą 2021 metais ir kitus susijusius įvykius.

Tarnybos veiklą iš esmės apsprendžia Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio nuostatos, kurios susijusios su veiklos planavimo procesu, išvadų dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo, garantijų suteikimo ir kt., auditų rezultatų viešinimu ir kitais Tarnybos veiklos aspektais. Kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyba veiklą vykdė vadovaudamasi nuostatais, kurie buvo patvirtinti 2019 m. lapkričio 26 d. Savivaldybės tarybos sprendimu.

Tarnyba siekia, kad visi Varėnos rajono savivaldybės (toliau – savivaldybės) viešojo administravimo subjektai laikytųsi įstatymų, tinkamo ir efektyvaus savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo, kad būtų tobulinama savivaldybės sektoriaus finansų valdymo sistema.

Tarnybos 2021 metų veikla buvo suplanuota ir vykdoma taip, kad užtikrintų prioritetinių užduočių – išvadų dėl savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto valdymo – parengimą ir pateikimą Savivaldybės tarybai.

Tarnybai 2021 metais buvo keliami šie uždaviniai:

1. Parengti ir pateikti Savivaldybės tarybai išvadas:
 - dėl savivaldybės 2020 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio;
 - dėl savivaldybės 2020 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio bei biudžeto lėšų ir turto naudojimo.
2. Vykdyti savivaldybės turto apskaitos, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kontrolę.
3. Vertinti savivaldybės viešojo administravimo subjektų administracinės veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės sistemos patikimumą ir teikti rekomendacijas jai gerinti.
4. Vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai.

Pažymėtina, kad 2021 m. ilgą laiką dirbo tik vienas tarnautojas, nes antras tarnautojas dėl pateisinamų priežasčių negalėjo atvykti į darbą. Tačiau, visi iškelti uždaviniai buvo įvykdyti.

Tarnybos darbo organizavimas, valstybės tarnautojų mokymas ir jų kvalifikacijos tobulinimas priklauso nuo skiriamo finansavimo. Tarnybos veiklai 2021 metais buvo panaudota 56,6 tūkst. Eur. Iš jų – 50,6 tūkst. Eur sudarė darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos.

II SKYRIUS AUDITO KOKYBĖS VALDYMAS IR DARBO ORGANIZAVIMAS

Įgyvendinant Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros, Viešojo sektoriaus atskaitomybės, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas,

Savivaldybės 2020 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo išvados parengimui atliktas Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas.

Siekiant užtikrinti atliekamų auditų kokybę, Tarnyboje yra parengtos ir patvirtintos tvarkos bei taisyklės, reglamentuojančios audito procedūras, audito dokumentavimo reikalavimus, audito priežiūros ir kokybės kontrolės nuostatas. Šios tvarkos parengtos vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Tarptautiniais audito standartais, Valstybinio audito reikalavimais.

Tarnyboje 2021 metais vykdyta nuolatinė audito kokybės užtikrinimo procedūrų pakankamumo ir veiksmingumo stebėseną. Kiekvieno darbuotojo atliktos audito procedūros prižiūrėtos ir peržiūrėtos, siekiant nustatyti, ar auditas atliekamas pagal audito planą ir programas, atliktas darbas ir gauti rezultatai tinkamai pateikti darbo dokumentuose, išspręsti ir audito išvadoje bei rekomendacijose pateikti visi svarbūs audito klausimai, pasiekti audito procedūrų tikslai, padarytos išvados ir rekomendacijos atitinka surinktus audito įrodymus.

Siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką atliekamų auditų metu nustatytų dalykų vertinimą ir išvengti galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, planuojant audito veiklas atsižvelgiama į Tarnybos valstybės tarnautojų deklaruotus viešuosius ir privačius interesus, prieš pradėdant auditą pildomas Nešališkumo deklaracijos.

Tarnybai Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytos dvi pareigybės, dirba du darbuotojai. Tarnybos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir atestuoto vidaus auditoriaus vardą, nes specialistams, atliekantiems išorės auditą ir kontrolės funkcijas, keliami ypač aukšti profesiniai ir kvalifikaciniai reikalavimai. Audito darbas reikalauja plataus spektro specialiųjų žinių, praktinių įgūdžių.

Savivaldybės kontrolierius organizuoja Tarnybos darbą, valstybės tarnautojų mokymą ir jų kvalifikacijos tobulinimą, atlieka personalo valdymo funkcijas ir kitas funkcijas, numatytas Vietos savivaldos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Tarnybos valstybės tarnautojai dalyvavo Savivaldybės tarybos posėdžiuose, rengė ir teikė ataskaitas bei informaciją Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui. Tarnyba nuolat bendradarbiavo su kitomis institucijomis, savivaldybės administracijos skyrių vadovais ir specialistais, teikė išvadas, pastabas ir pasiūlymus dėl Savivaldybės tarybos sprendimų, įvairių aprašų ar kitų dokumentų projektų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, visos auditų ataskaitos ir išvados dėl atliktų finansinių auditų ir patikrinimų rezultatų buvo teikiamos merui ir skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje. Taip pat, vadovaujantis įstatymu, Kontrolės komitetui buvo teikiama informacija apie Tarnybos veiklos plano vykdymą.

Tarnyba, planuodama ir vykdydama veiklą, nuolat bendrauja ir bendradarbiauja ne tik su savivaldybės institucijomis, įstaigomis ir įmonėmis, bet ir su Lietuvos Respublikos aukščiausia audito institucija – Valstybės kontrole, Savivaldybių kontrolierių asociacija, kitų savivaldybių audito ir kontrolės tarnybomis bei kitomis institucijomis bei įstaigomis. Bendradarbiaujant dalijamasi profesine audito patirtimi, gerąja praktika, derinamos audito strategijos ir sprendžiami aktualūs viešojo sektoriaus apskaitos, lėšų bei turto valdymo bei audito klausimai.

III SKYRIUS 2021 METŲ TARNYBOS VEIKLA

■ Tarnybos veiklos organizavimas ir rezultatai

Tarnyba 2020 m. rugsėjo–spalio mėn. atliko strateginį tyrimą, kurio pagrindu buvo parengta 2021 metų veiklos įgyvendinimo programa ir Varėnos rajono savivaldybės 2020 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito strategija. Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetas 2020 m. spalio 30 d. posėdyje pritarė Tarnybos 2021 m. veiklos plano projektui. Remiantis šiuo pritarimu, savivaldybės kontrolieriaus 2020 m. lapkričio 3 d. įsakymu patvirtintas Tarnybos 2021 metų veiklos planas. Veiklos planas buvo parengtas pagal maksimalius Tarnybos darbo resursus. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, veiklos planas buvo pateiktas Valstybės kontrolei.

Vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad Tarnyba kiekvienais metais iki liepos 15 d. reglamente nustatyta tvarka teikia Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio. Siekiant pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų

rinkinio, atliekamas finansinis (teisėtumo) auditas. Valstybinio audito reikalavimuose nurodyta, kad finansinis auditas paprastai pradedamas finansiniais metais ir baigiamas kitais finansiniais metais. Tarnyba 2020 m. rugsėjo 7 d. pradėjo, o 2021 m. liepos 2 d. pabaigė Varėnos rajono savivaldybės finansinį (teisėtumo) auditą. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo parengta 1 išvada dėl galimybės savivaldybei pasinaudoti paskola ir 1 išvada dėl galimybės savivaldybei suteikti garantiją.

2021 m. spalio 1 d. pradėtas savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų ataskaitų, biudžeto ir turto naudojimo auditas. Šį auditą numatoma pabaigti 2022 m. birželio 23 d.

Tarnyboje nuolatos vykdoma poauditinė veikla. Audituočių subjektų vadovai teikia informaciją apie auditų ir patikrinimų ataskaitose nurodytų veiklos trūkumų, pažeidimų pašalinimus ir rekomendacijų vykdymą.

■ **Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas**

Savivaldybės finansinis (teisėtumo) auditas buvo pradėtas 2020 m. rugsėjo 7 d. ir baigtas 2021 m. liepos 2 d. Finansinio (teisėtumo) audito ataskaita 2021-08-09 Nr. AR-3(3.14) Audito išvados pateiktos Savivaldybės tarybos 2021-09-28 posėdžiui.

Audito tikslas – pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl:

1. biudžeto vykdymo 2020 metų ataskaitų rinkinio;
2. konsoliduotųjų finansinių 2020 metų ataskaitų rinkinio;
3. turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumo ir vidaus kontrolės sistemos.

Audito procedūros buvo atliekamos pagal atrankinio tyrimo rezultatus pasirinktuose subjektuose – Varėnos rajono savivaldybės administracijoje, Varėnos rajono savivaldybės izde, kitose savivaldybei pavaldžiose įstaigose: Varėnos kultūros centre, Varėnos sporto centre, Merkinės V. Krėvės gimnazijoje, Varėnos priešgaisrinės apsaugos tarnyboje. Šių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir (ar) finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, patikėjimo teise valdomo valstybės ir savivaldybės turto ir lėšų, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą bei naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Audito plane-strategijoje buvo numatytos audito procedūros VŠĮ Varėnos ligoninėje ir VŠĮ Varėnos pirminės sveikatos priežiūros centre, tačiau dėl paskelbto karantino dėl COVID-19 jos nebuvo atliekamos. Dėl tos pačios priežasties nebuvo testuojama vidaus kontrolė. Pažymėtina, kad COVID-19 pandemijos sąlygomis sulėtėjo metinių ataskaitų rinkinių parengimo procesai, bei informacijos, reikalingos auditui atlikti, pateikimas. VŠĮ Dargužių amatų centre nebuvo tikslinga atlikti audito procedūrų dėl vykdomos šios įstaigos reorganizacijos¹.

Audito metu buvo vertinami savivaldybės administracijos ir savivaldybei pavaldžių subjektų Varėnos rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti Finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Įvertinę 2020 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, savivaldybės administracijai ir savivaldybei pavaldžioms įstaigoms pateikėme raštus apie atliktas audito procedūras ir išvadas.

2020 metais buvo vykdoma 10 programų, kurių finansavimui panaudota 35 014,8 tūkst. Eur.

Auditas atliktas siekiant užtikrinti, kad biudžeto vykdymo ir finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl fakto, kad mes netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių bei sudarytų sandorių.

Siekdami gauti įrodymus, reikalingus audito tikslams pasiekti, įvertinome savivaldybės ir jai pavaldžių subjektų organizacinės struktūros ir veiklos, apskaitos sistemos bei vidaus kontrolės sistemos pokyčius. Po vertinimo buvo atrinktos įstaigos, kuriose buvo atliktos audito procedūros.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti. Savivaldybės tarybai 2021 m. rugpjūčio 9 d. buvo pateiktos šios išvados:

1. Sąlyginė nuomonė dėl 2020 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio (2021-08-09 Nr. AR-4(3.14)).

¹ Savivaldybės tarybos 2020-12-29 sprendimas Nr. T-IX-500 „Dėl viešosios įstaigos Dargužių amatų centro pertvarkymo į biudžetinę įstaigą Dargužių amatų centrą“. Savivaldybės tarybos 2021-04-27 sprendimas Nr. T-IX-632 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Dargužių amatų centrą“.

Tarnybos nuomone, surinkti audito įrodymai buvo pakankami ir tinkami pagrįsti sąlyginę nuomonę dėl Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio. Audito metu nustatyta, kad ne visos ankstesniais metais auditų metu pateiktos rekomendacijos buvo įgyvendintos, todėl tai turėjo įtakos ir 2020 m. Finansinės būklės ataskaitos (ilgalaikio materialiojo turto, finansavimo sumų ir grynojo turto straipsniai), Veiklos rezultatų ataskaitos (pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniai) duomenų teisingumui, įskaitant sumas, kurių teisingumo negalime patvirtinti. Tai yra: savivaldybės administracija 2020 metais tikrąją vertę nustatė 79-iems keliams ir 43-ims gatvėms; nustatyta kelių vertė 5 423,6 tūkst. Eur, o gatvių – 1 043,6 tūkst. Eur.; per ataskaitinius metus tikroji vertė buvo nustatyta 37 proc. kelių ir 19 proc. gatvių iš visų apskaitomų iki 1 Eur vertės. Tačiau 2020 m. gruodžio 31 d. savivaldybės administracijoje simboline nuo 0,29 Eur iki 1 euro verte liko apskaitomi apie 130 vnt. vietinės reikšmės kelių ir apie 170 vnt. gatvių. Tai turi įtakos Finansinės būklės ataskaitos straipsnio „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ likučiui, todėl negalime patvirtinti 33 127,06 tūkst. Eur tikrumo ir teisingumo.

2. Besąlyginė nuomonė dėl 2020 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio (2021-08-09 Nr. AR-5(3.14)).

Tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės 2020 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

3. Besąlyginė nuomonė dėl biudžeto lėšų ir turto naudojimo (2020-08-09 Nr. AR-5(3.14)).

Tarnybos nuomone, Varėnos rajono savivaldybės subjektų grupė visais reikšmingais atžvilgiais 2020 metais savivaldybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo nustatytiems tikslams.

Savivaldybės taryba, remdamasi minėtomis išvadomis, 2021 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. T-IX-754 patvirtino Varėnos rajono savivaldybės 2020 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir Varėnos rajono savivaldybės 2020 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

■ Išvados dėl galimybės savivaldybei imti paskolą ir galimybės savivaldybei suteikti garantiją

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Vyriausybės nutarimu patvirtintomis Savivaldybių skolinimosi taisyklėmis, savivaldybė, turėdama kontrolieriaus išvadą, Savivaldybės tarybos sprendimu, gali imti ilgalaikes ir trumpalaikes paskolas iš vidaus ir užsienio kreditorių bei teikti garantijas už savivaldybės valdomų įmonių prisiimtus įsipareigojimus. Savivaldybės tarybai 2021 m. vasario 10 d. buvo pateikta Išvada dėl galimybės savivaldybei imti ilgalaikę paskolą (2021-02-10 Nr. AR-1(3.14)). Taip pat, 2021 m. birželio 11 d. Savivaldybės tarybai pateikta išvada dėl galimybės savivaldybei suteikti garantiją už UAB „Varėnos vandenys“ prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolos sutartį.

IV SKYRIUS TARNYBOS VEIKSMINGUMAS

Tarnybos veiklos veiksmingumą parodo darbo apimtis ir teigiamas rezultatų poveikis, atlikto audito ir kitų užduočių nustatytų tikslų pasiekimas, audituotų asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų didesnis informatyvumas, vidaus kontrolės ir finansų valdymo reikšmės supratimas, tikslingas lėšų ir turto panaudojimas. Audito veiksmingumas pasireiškia ir tuo, kad apie audito metu nustatytas klaidas, netikslumus ir kitus trūkumus informuotas audituojamas subjektas juos ištaiso ir ataskaitose išvengia esminių iškraipymų.

Tarnyba, įgyvendindama prevencines priemones ir siekdama, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti trūkumai, savivaldybės administracijai ir kitiems asignavimų valdytojams vertindama ataskaitas teikė rekomendacijas, užtikrinančias savivaldybės turto ir lėšų efektyvų, taupų ir rezultatyvų panaudojimą, vidaus kontrolės sistemos veikimą. Dauguma rekomendacijų buvo įvykdytos ir priimtos priemonės dėl jų įvykdymo dar vykstant auditui. Kai kurių rekomendacijų įvykdymas padėjo ištaisyti finansinių ataskaitų klaidas, tai turėjo įtakos ir konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tikslumui. Tarnybos teiktų rekomendacijų įgyvendinimas stebimas ir vertinamas atliekant audito planavimo ir kitas užduotis.

Tarnyba, vykdydama jos nuostatuose nustatytus uždavinius, ir toliau sieks, kad audituoti (tikrinti) viešojo sektoriaus subjektai įgyvendintų Tarnybos teikiamas rekomendacijas, dar efektyviau šalintų veiklos trūkumus.

V SKYRIUS RYŠIAI SU VISUOMENE

Informacija apie atliktus auditus ir patikrinimus yra vieša. Nuo 2007 m. auditų ir patikrinimų ataskaitos bei išvados skelbiamos Varėnos rajono savivaldybės interneto svetainėje www.varena.lt.

Tarnybos veiklos ataskaita Savivaldybės tarybos veiklos reglamente nustatyta tvarka ir terminais teikiama Savivaldybės tarybai. Po Savivaldybės tarybos pritarimo ataskaita skelbiama savivaldybės interneto svetainėje ir vietinėje spaudoje.
